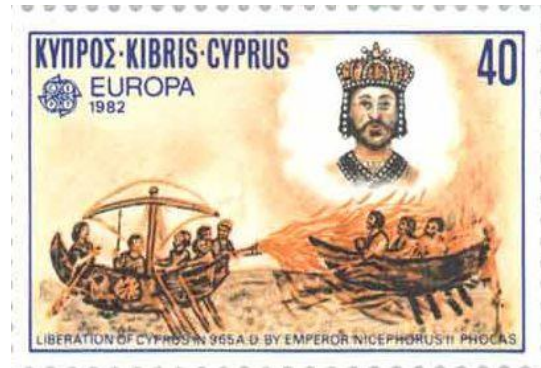

Οι Αραβικές επιδρομές στην Κύπρο (7^{ος} - 10^{ος} αιώνας) (σελ. 74-75) Οι Μαρωνίτες στην Κύπρο

Τι μελετώ σε αυτή την ενότητα:

1. Οι Αραβικές επιδρομές στην Κύπρο

- α. αίτια αραβικών επιδρομών
- β. επιδρομές του Μοαβία (απλή αναφορά)
- γ. τέμενος Χαλά Σουλτάν Τεκκέ
- δ. καθεστώς Συγκυριαρχίας
- ε. Μετοικεσία Κυπρίων
- στ. συνέπειες αραβικών επιδρομών
- ζ. απελευθέρωση Κύπρου επί Νικηφόρου Φωκά

2. Οι Μαρωνίτες στην Κύπρο

- α. λόγοι εγκατάστασής τους στην Κύπρο τον 7^ο-8^ο αιώνα μ.Χ.
- β. συμβολή Μαρωνιτών στην κοινωνικοοικονομική και πολιτιστική ανάπτυξη του νησιού

Η περίοδος των Αραβικών επιδρομών (7^{ος}-10^{ος} αι.)

Βυζαντινή εποχή 4^{ος} - 12^{ος} αι. (1192 μ.Χ.)

1. Οι Αραβικές επιδρομές στην Κύπρο

Κύριος στόχος των Αράβων ήταν η παγκόσμια κυριαρχία. Για να το πετύχουν, έπρεπε να διεκδικήσουν τη ναυτική κυριαρχία από τους Βυζαντινούς. Η Κύπρος θα βοηθούσε στην επίτευξη του στόχου αυτού.

α. Αίτια αραβικών επιδρομών στην Κύπρο

1. Η γεωγραφική θέση της Κύπρου θα βοηθούσε τους Άραβες να ελέγχουν τους θαλάσσιους δρόμους της περιοχής.
2. Η Κύπρος θα αποτελούσε ορμητήριο (ναυτική βάση) για επιθέσεις των Αράβων εναντίον των Βυζαντινών στη Μικρά Ασία.
3. Τα άφθονα προϊόντα της Κύπρου θα εφοδίαζαν τον αραβικό στρατό.
4. Η ξυλεία της Κύπρου θα αποτελούσε την πρώτη ύλη για την κατασκευή του στόλου των Αράβων.

β. Επιδρομές του Μοαβία

Ο **Μοαβία** (αρχηγός των Αράβων) έκανε δύο επιδρομές εναντίον της Κύπρου το 649 και το 653/4 μ.Χ. Οι Άραβες λεηλάτησαν και κατέστρεψαν το νησί, σκότωσαν ή αιχμαλώτισαν τους κατοίκους και πυρπόλησαν και γκρέμισαν τις χριστιανικές εκκλησίες. Όσοι κάτοικοι διασώθηκαν κατέφυγαν στα βουνά και στα δάση. Ακολούθησαν κι άλλες αραβικές επιδρομές για περίπου δύομιση αιώνες.

γ. Το τέμενος Χαλά Σουλτάν Τεκκέ στην Αλυκή της Λάρνακας

Το Τέμενος Χαλά Σουλτάν Τεκκέ κτίστηκε προς τιμήν της Ουμ Χαράμ, που ήταν από τους πρώτους πιστούς του Μωάμεθ και ένας από τους ανθρώπους που τον βοήθησαν στη φυγή του από τη Μέκκα στη Μεδίνα το 622. Ο Μωάμεθ αγαπούσε και εκτιμούσε πολύ την Ουμ Χαράμ. Η Ουμ Χαράμ ακολούθησε τον σύζυγό της Ουβάδα Ιμπντ-ας-Σαμίτ στην Κύπρο, ο οποίος έλαβε μέρος στην α' επιδρομή του Μοαβία. Μόλις, όμως, αποβιβάστηκε στην Κύπρο, έπεσε από το άλογό της και σκοτώθηκε. Θάφτηκε στο σημείο που σκοτώθηκε και αιώνες αργότερα κτίστηκε στην τοποθεσία του τάφου το τέμενος. Αποτελεί τον τέταρτο πιο σημαντικό τόπο λατρείας των Μουσουλμάνων (μετά τα τεμένη της Μέκκας, της Μεδίνας και του Αλ Ακιά στα Ιεροσόλυμα) και κάθε χρόνο προσελκύει πολλούς επισκέπτες, ιδιαίτερα κατά τη διάρκεια των γιορτών του Ραμαζανιού και των μπαϊραμιών.

δ. Καθεστώς Συγκυριαρχίας

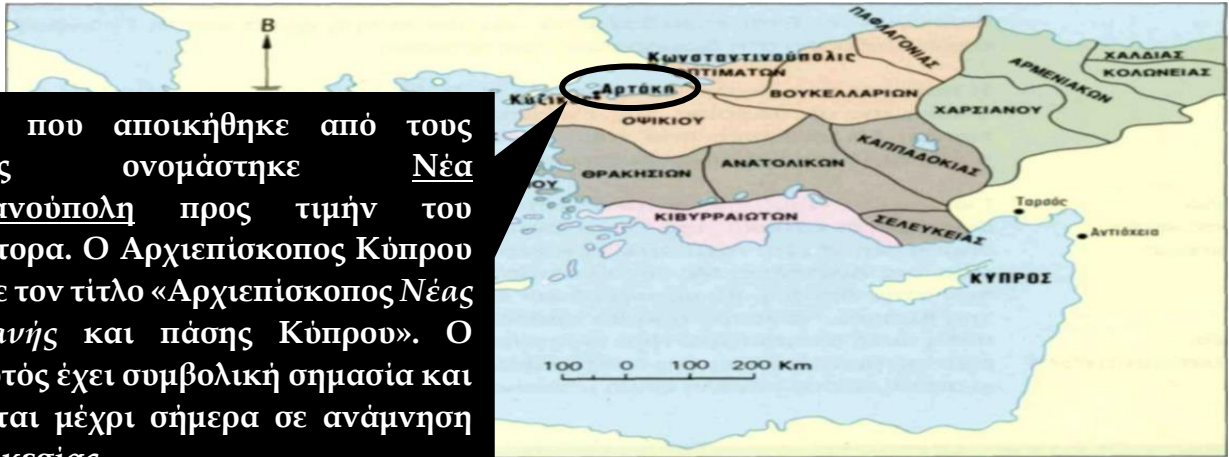

ε. Μετοικεσία Κυπρίων

691 μ.Χ.: ο αυτοκράτορας **Ιουστινιανός Β΄** μετέφερε τους Κυπρίους στην **Αρτάκη**, στον Ελλησποντο (αρχές 8^{ου} αι.: επαναπατρισμός Κυπρίων)

Λόγοι: α. Για να προστατέψει τους Κύπριους από την εκδικητική μανία των Αράβων

β. Για τη θωράκιση και τροφοδοσία της Κωνσταντινούπολης

Η πόλη που αποικήθηκε από τους Κυπρίους ονομάστηκε **Νέα Ιουστινιανούπολη** προς τιμήν του αυτοκράτορα. Ο Αρχιεπίσκοπος Κύπρου απέκτησε τον τίτλο «**Αρχιεπίσκοπος Νέας Ιουστινιανής και πάσης Κύπρου**». Ο τίτλος αυτός έχει συμβολική σημασία και διατηρείται μέχρι σήμερα σε ανάμνηση της μετοικεσίας.

στ. Συνέπειες των αραβικών επιδρομών

1. Η γεωργική παραγωγή περιορίστηκε.
2. Το εμπόριο δεν διεξαγόταν ομαλά.
3. Οι μεγάλες πόλεις καταστράφηκαν.
4. Η φορολογία αυξήθηκε.
5. Ο αριθμός των κατοίκων μειώθηκε.
6. Ο φόβος και η ανασφάλεια κυριαρχούσαν.
7. Η πνευματική και καλλιτεχνική δημιουργία περιορίστηκε.

Θετικό στοιχείο: παρά τις αραβικές επιδρομές που κράτησαν τρεις αιώνες, δεν άλλαξε η θρησκευτική και εθνική φυσιογνωμία της Κύπρου.

ζ. Απελευθέρωση Κύπρου επί Νικηφόρου Φωκά

Η οριστική απελευθέρωση της Κύπρου από τους Άραβες έγινε το 965 μ.Χ., όταν αυτοκράτορας του Βυζαντίου ήταν ο Νικηφόρος Φωκάς. Έτσι, η Κύπρος επανήλθε στη Βυζαντινή αυτοκρατορία.

2. Οι Μαρωνίτες στην Κύπρο

Ιδρυτής του Μαρωνικού έθνους είναι ο Άγιος Μάρων, που γεννήθηκε στην Αντιόχεια της Συρίας τον 4^ο αιώνα. Μετά τον θάνατό του κτίστηκε μεγάλο μοναστήρι πάνω στον τάφο του, που έφερε το όνομα του Αγίου. Με επίκεντρο το μοναστήρι δημιουργήθηκε μια ισχυρή κοινότητα Μαρωνιτών. Οι Μαρωνίτες αποτελούν την κατεξοχήν καθολική κοινότητα της Ανατολής.

Ελένη Θεολόγου, φιλόλογος

Μετά το 1960 οι Μαρωνίτες αναγνωρίστηκαν ως θρησκευτική ομάδα που ανήκει στην ελληνική κοινότητα. Με την εισβολή οι Μαρωνίτες εκδιώχθηκαν από τα χωριά τους και η πλειοψηφία ζει στη Λευκωσία πια. Ο συνολικός αριθμός τους υπολογίζεται στις 5500-6000.

α. Λόγοι εγκατάστασης των Μαρωνιτών στην Κύπρο κατά τον 7^ο - 8^ο αι. μ.Χ.

Οι πρώτοι Μαρωνίτες έφτασαν στην Κύπρο τον 7^ο αι. μ.Χ. Η εμφάνιση διάφορων αιρέσεων (5^{ος}-7^{ος} αι.) προκάλεσε διενέξεις μεταξύ των χριστιανών. Στα πλαίσια αυτής της κατάστασης οι Μαρωνίτες της Συρίας υπέστησαν διωγμούς. Έτσι, εξαιτίας των διωγμών αυτών αλλά και της κατάκτησης της Συρίας από τους Άραβες τον 7^ο αιώνα, οι Μαρωνίτες αναγκάστηκαν να καταφύγουν στα βουνά του Λιβάνου και μερικοί έφτασαν και στην Κύπρο.

β. Συμβολή Μαρωνιτών στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη

Η συμβολή της μαρωνιτικής κοινότητας στην ανάπτυξη και ευημερία της Κύπρου χρονολογείται από την εγκατάσταση της κοινότητας στο νησί.

Τα μέλη της συνεισφέρουν:

- αρχικά ως στρατιώτες
- αργότερα ως γεωργοί και γαιοκτήμονες.
- Σήμερα, πολλοί Μαρωνίτες είναι επιχειρηματίες, επιστήμονες και πολιτικοί, ενώ σημαντική είναι η συμβολή τους στα γράμματα, τις τέχνες και τις επιστήμες.

Ο Μαρωνιτικός καθεδρικός ναός της Παναγίας των Χαριτών, Λευκωσία

Το άγαλμα του Αγίου Σιάρπελ στο προαύλιο της ομώνυμης εκκλησίας στη Λεμεσό

Μαρμάρινο μνημείο Πεσόντων και Αγνοουμένων Μαρωνιτών (προαύλιο της εκκλησίας του Αγίου Μάρωνα στην Ανθούπολη), Λευκωσία

Εκκλησία Αγίου Μάρωνα, Ανθούπολη

Ο αρχιεπίσκοπος των Μαρωνιτών Κύπρου

Φίλισα Χατζηχάννα (1947-1999). Εκπαιδευτικός με σημαντική συνεισφορά στα γράμματα και τις τέχνες.